

BRONZEN UIL JURYRAPPORT 2025

Geachte mevrouw de minister,

Geachte heer burgemeester,

Geachte voorzitters van het Willemsfonds,

Beste mensen in de zaal (en dank voor uw grote opkomst)

Het spijt me zeer, maar de wereld oogt donker. We tellen meer dan 200 gewapende conflicten sinds de tweede wereldoorlog. Die eisten en eisen duizenden en duizenden slachtoffers en vluchtelingen; allemaal zonder gezicht, allemaal zonder stem. Teruggebracht tot voer voor de statistieken. Maar die slachtoffers en vluchtelingen hebben een gezicht, hebben een stem.

Uitzonderlijk hoor je es een stem van een slachtoffer; die ijle stem van dat zesjarig meisje dat om hulp roept, net voor ze neergeschoten wordt. Nog een stem die zal verdwijnen in de statistieken.

Het mag dan ook geen wonder heten dat veel van de debuterende auteurs die we mochten lezen niet bepaald uitpakken met vrolijke thema's. Buiten woeden de grote oorlogen, binnenshuis de kleine. De 'zogezegd' kleine oorlogen.

De vijf debutanten op de short list steken hun vinger in de wonden van de kleine mens en raakten daarmee pijnpunten van de hele wereld aan.

De helletocht van een moeilijk moederschap. Een ziekte die de buitenwereld niet ziet maar die je naar een niemandsland van enkel pijn sleurt. Hoe moeilijk het is je rug te rechte als de brute samenleving die krom duwt. Waar is de uitgang als sociale ongelijkheid jou de weg verspert.

Kommer en kwel, zult u zeggen. Ook niet fijn op een zaterdagavond in het schone Brugge, met sinterklaas en kerstavond in zicht.

Neen, niet fijn, maar daar tegenover staat een wonder. Dat wonder heet verbeelding en verwondering. Dat wonder wordt ons gegund door de inspiratie van schrijvers.

Schrijvers die nog iets opmerken waar wij, lezers, geen tijd meer voor schijnen te hebben.

Albert Einstein zou ooit hebben gezegd: “Er zijn slechts twee manieren om je leven te leven: doen alsof niets een wonder is, en doen alsof alles een wonder is”.

Dankzij schrijvers en kunstenaars in het algemeen kunnen wij, als we maar willen, doen alsof alles een wonder is. En dat geeft felle kleuren, pittige smaken en reële hoop aan onze wereld.

Daarom, àlle dank aan deze 5 auteurs en alle andere schrijvers.

—

Beste lezers in de zaal, en dat zijn jullie allemaal,

De Bronzen Uil bekroont een auteur die zijn/haar/hun eerste stap heeft aangedurfd; een debuut. Een eerste bronzen stap richting een gouden toekomst, al dan niet via een zilveren tussenstap.

Deze 5 auteurs namen al een eerste horde; werden al opgemerkt, want anders haal je de short list niet. Dat is, vergeet dat nooit, al een eerste, niet te veronachtzamen bekroning.

Eén van hen sprong al iets verder.

Ken je dat gevoel als het hoofdpersonage je als lezer bij het nekvel meesleept naar een plek, een omstandigheid, die hij niet kent, een bubbel waar karakters rondlopen die hij eigenlijk niet wilt kennen. Dit is mijn wereld niet, zegt hij, hoe geraak ik hier weg.

Stuurloos, beslissingsloos.

Hij wil die anderen niet kennen.

De ander is een ander, en op die plek is hij zelf een ander. Ook voor zichzelf.

Als lezer heb je met hem te doen. Je wilt hem zo graag een duwtje geven.

Blijf niet hangen, kijk naar buiten, daar is het leven, wil je hem in het oor fluisteren.

En hij pikt het op.

Hij ontdekt de ander en ontdekt zichzelf.

De auteur van dit debuut tekent met veel medeleven echte mensen in een wegwerpwereld die vaak verborgen blijft. Schildert, met weemoed lijkt het wel, een personage dat uiteindelijk achter de schermen van sociale structuren kijkt, dat achter het masker van de kleine mens in de grote marge kijkt. Die zijn tijdelijke, stoffige, bijna onzichtbare wereld heeft leren aanvaarden.

Een jonge mens die heeft geleerd: “Wie ik ben, weet ik niet. Maar ik was daar en ben sindsdien nooit meer dezelfde geweest”.

De Bronzen Uil gaat naar “Sprokkelaars” van Mira Aluç.